

לד:

ר"ן

אין בין המודר פרק רביעי נדרים

רש"י

מסורת הש"ס

א מ"י פ"ד מלכות
מעלה הלה ט'
ח ב מ"י שם הלכה י'
ופיה מלכות מדרס
הלכה ד סנה לאין רמז
שופ"ט י"ד טמן רמז
ספ"ח:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה נעלה
וכי' משפיק בה
קאה ואח"כ הקדישה
עסקין דקדוש כלל לא
יכול להקדישה ואם
אלה מעל וי' ע"מ
להורשה לבניו לא מעל אלא
לפי מ"ל ודאי: (ב) ר"ה
אלה לא קמבעי ליה וכו'
מי תמריז בו קאמר ר"ה
ולאפוקי מ"ל ודאי:

תוספות

היתה לפניו כבר ש'
הקדש וכו'. ומהו כי חייב
הקדש מלי שיהא כלן
מלך דרבה בני מתני'
דמירי קנותות ומהו
דרבה מירי קנותות
והקדש דקטל לאו דוקא
אלא הקדש קאמר וכו'
הקדש והואל דעתו לטות
כיון דהקדש מלי למיטק
לפי דבריהם לא אמרי'
מעל לפי טותה הלה
שהא חזן על שיה
פרטות דלין מעל בהקדש
בכחות משה פרטות אל
קנותות כל דהו אלא
אסור הלה: ואמר כבר
והקדש בלשון כי אחר
א"ש של אחר לאסור
בה א"ש כי וכו' כי הו
הקדש והואל דעתו לטות
כל הלה לאו כדו להקדש
מירי לבי: ונעלה וכו' כי
ולא"כ הקדשה וכו' אלא
אחר נעלה ואלא כי הו
עלמא מחתלתו שוכה בה
נעלה לאכול וכו' כדכח
והלך הקדש מלי על
טלה וקטל מעל לפי טלה
ואם מחתלת נעלה לטות

אמר רבא סיפא לפניו כבר של הפקר ואמר כבר וו הקדש נעלה
לאכלה מעל לפי כולה. האי דנקיט לה בכבר של הפקר ולא נקט לה
בכבר שלו שהיתה עומדת בתלמוד והקדשה משום דכדי האי גוונא נעלה
לאכלה לא מעל דכיון דמקמי הקדש שלו הימה ולאחר הקדש ג"כ ברשותו
עומדת ה"ל כגזבר של הקדש דאמר'
בכופ פ"ק דמגינה (דף י"א) שאם נעל
דבר של הקדש לביתו כי כדו מעל משום
דמשיקלא נמי ברשותיה קאי והשאל
במזליו מרשותו הקדש לרשות אחר
ומה לו בתלמוד מה לו כדו הלא והלא
לא נפיק מרשותיה להכי נקיט לה
בכבר של הפקר שהיתה עומדת מן
לא וכו' כי משום דלע"ג דאמר בפ"ק
כי אמר כבר וו הקדש חיל ומקדש זה
לא וכו' כי משום דלע"ג דאמר בפ"ק
ד"מ (דף י') דד' אמות של אדם קוּטות
לו אפי' כי לא אחר אקנה הכא שאני

משום דכיון דאמר כבר וו הקדש גלי
לנקיט לדידיה לא ניחא וגילויי דעתא כי
ההיא ומלי למעבד מהי דה"ל כמגביה
מילא לתמירי דקנה חזירו
ולא הוא הכא נמי הקדש קני ואחרי
מעולם לא קנה זה ג"ל. ומש"ה
נעלה לאכלה מעל לפי כולה שיון
שלא וכו' כי משום דא"כ כגזבר
עליו ופיקר כשנעלה הויה הקדש
משום דהי משעל: **למורשה לבניו מעל לפי טותה נגזר שבה.** דכיון דלא הגביהה
אלא להוריש לבניו ולא שיקט אותה
עכשיו לא נפקא לחולין אלמ' מ"מ
מעל לפי טותה הנאה לפי שמעכשיו
יחזיקו לו בניו טותה כיון שהוא
מחזר להוריש ובניו מועלין לכשיזילו.
והא דאיימ' הכא הך מירמיה דרבה
משום דדמיא ליה להך צביא דבעא
מיניה רב חיאי צר אבין דבי היכי
דכח הקדש הכבר ואח"כ נעלה
לאכלה דרבה חיאי צר אבין נמי
אמר הכבר ואח"כ נגזר: **וכי איסי
ברשותיה אסור.** דכבר צדוד
השכבר של משעל אלל לאחר שנתנה
כיון דלא הוה שלו מותר
על או דלמא עול' א"ל ועוליה שיה
הקדש דה"ל וזו שהיא עכשיו ככרי
אסורה עול' לעולם. ויודאי פשטא
ליה לרב חיאי דהוי שנתן
מדיר כבר זה לאדם אחר מותר
המודר בו ודכתיב לקמן בפרק
השומפין (דף מ"ו) ביתך שאני נכנס
שדך שאני לוקח מת או שמכרן
לאחר מותר אלמא כל היכא
דאפסקיה אחר שרי אלל היינו
עומד דמנעיה הכא משום דלא
אפסקיה אחר דממירי למודר קאמר.
וכי"ת חפשוט מההיא דפ' השומפין
למקורא מדקמי מכן לאחר
מותר משמע הא מכרן למודר
אסור ליתא דליכא למימר דמשום
דבעי למתנא קיפא ביקר זה שאני
נכנס שדך זה שאני לוקח מת או
שמכרן לאחר אסור דהתם נקט
אחר לרבותא משי' איכא למימר
דנקט רישא נמי לאחר ולא דוקא
דה"ה ובהקדש רשבי"ם וז"ל
נעלה לאכלה דרבה חיאי צר אבין
ממירי היא דתן בפירקין (לקמן דף
מ"ג) המודר הנאה מחזירו ופין לו
מה ואלל הולך אלל חנווני
הרגיל אלל ואומר לו פלוני מודר
הנאה ממני ואני יודע מה אעשה לו
הרי זה נתון לו ובא וטעול מזה
היה מהלך במדבר נתון לאחר וכו'
אם אין עמהם אחר מות על
הסלע וכו' והתם ודאי לא צדור
נכסיו אלו עול' דככה"ג אפילו
אפסקיה אחר נמי אסור אלל ודאי
באומר נכסיו עול' ואפ"ה עומד
דליכא אחר הא מידו של מירי
למודר אסור וי"ל דהתם במדירו
מהנאמו ויכין שכן אם נתן
מתנה בשעת מתנה היא הוה
נכנס ככרי אלל הכא דאמר
ככרי איכא למימר דשרי משום
דבעשה שנתנה לו ככר אינו של
מדיר: **אמר ליה פשיטא דאף
על גב דיהבנ כמסנה אסור דאי
לא עול' לאפוקי מאי לאפוקי דאי
נגזר מיגב.** בתמיה. כלומר ודאי
דאף על גב דיהבנ יתבילה במתנה
אסור עליו ככרו דאי לא לאויה
ענין אסרה עליו ומאי נפקא ליה
מן אסורו הרי צדוד שהכבר שלו
וברשותו אין צריך לאסרו עליו
שהרי אסור ועומד הוא לו וליכא
למימר דמש"ה אסור עליו משום
דאי מנגזר מיניה מתקדש עליה
דליכא דמסיק דאעמיה הכי אלל
ודאי להכי אסריה כדי שלא יפציר
בו שימנה לו ויכין שכן על כרחיך
אפילו לאחר מתנה אסרה עליה:
**אמר ליה לאפוקי דאי אומניה
עלה.** כלומר לעולם אימא לך
דאי יהיב ליה במתנה שריא ליה
וכי קאמר ליה עול' לאפוקי דאי
אומניה עליה דהיא שעתא נמי
ככרו היא: **אימיה**

(א) ג"ל דהיתה: (ב) ג"ל
הפקר.

מוסף רש"י

אלא כבר עול' לאפוקי מאי. ר"ה אלל
ככרי לאפוקי מאי לאפוקי
מנגזר נגזר. כלומר רב
חיאי אקסי וזו לרבה דלמחר
דככרי עול' אסורה אפילו
נתנו לה במתנה. כבר
דמשמע מיוסד לאסור
מלי אלא לאפוקי. לאפוקי
שאל נגזר והביע אחר
כך לאסור שומרה בה
שלא אסרה לו אלל כל
ומן שיהא כיומי וברשותו
א"ש שימנה לו יחא אסור
בה. אלל אם יחא מימיו
ומרשותו יחא מותר בה אם
יגיע הכבר לידו. ושיי רבא
לא. דאפילו נגזר אסור
בה. דככרו היא כל זמן שלל
תמיש. אלל כבר אלא
לאפוקי שאל מיוסד חתלה
למילי עמי והכבר ואלל
כך אסור כבר עול' אינו
אסור כבר. דככרי עול'
משמע. ויכין שהמיר קנה
חלקו כבר. וזו הלא מלי
למסירה עליה אלא כבר
נגזר כבר. שאני אסור
בה הלשון חלקו של מומחן.
אלל או אחר כבר זה.
חור מתנתו ויכול לאסור.
שהרי לא וזה מתנה עדיין
(ראמ"ה בנחום).

פירוש הרא"ש

היתה לפניו כבר ש'
הקדש. בתוך ד' אמותיו
ואמר כבר וו הקדש וכו'
חל עליו הקדש דאמר'
בפ"ק דמ"י (דף י"א)
דלרבה אמות של אדם
קוּטות לו כלל מוסר:
נעלה אלא"ה שפ"ה א"י
ב"ה. דכיון שיון לטות
בה הויה לחולין ועל
דמשלם היינו שיער רשות
שמכרין לשמור מרשות
גזרה לרשות הידית ואלל
שיהא שניג ומשאל אותה
ולא חומשה: דהורישא
לכיוי שפ"ה א"י שבת
הנאה שבה. אלל לפי טלה

כבר של הפקר. וכ"ש אי דנפשיה אלל רבותא קמ"ל דמאי וכו' בהפקר
למליה קדושה עוליה: **נעלה על מנה לאכול.** דכיון שהחזיק (א) בו
קנאה ואם אכלה מעל לפי כולה ומשאל להקדש לפי כולה וחומש
שאר הויה לחולין: **אלל נעלה על מנה להוריש לבניו.** ואחר כך
הקדישה עסקין דקדוש לכן לא יכול
להקדישה: **לא מעל אלל לפי טותה
נגזר שבה.** שאני משאל להקדש אלל
כפי חוקת טותה שנתן לאכיו אחר מן
הבנים בשביל שמורשה לו והיינו טותה
הנאה: **ככרי יחא אסור עול' חזור
ונפנו למודר במסנה מסו:** כי איסי
ברשותיה. כלומר כל זמן שהוא של
מדיר הוא דאסור דהכי משמע כבר
כל זמן שהוא שלי: **או דלמא עול' אלל.**
ועוליה שומיה לאחור כבר הקדש
ואע"פ שנתנו לו במתנה אסור: **אלל.**
הא קמנעיה (ו) ליה האי דלמחר כבר
עול' אי אמרי' דכל זמן שהוא ברשותיה
דאי חמי לניהול מיניה דליה קאמר ליה: **ולאפוקי דאי נגזר מיגב.**
לאחור כבר ונתנה לו נגזר במתנה שאני אסור בה הויה ואלל הוא נעלמו לו
נתנו לו או דלמא אע"ג דאי נגזר ליה מיגב אסורה ליה: **לא לאפוקי**
דאי אומניה עליה. למילי מההוא כבר מעיקרא והדר א"ל כבר עול'
דהתם כיון דאומניה עליה קנה חלקו כמה שהוא יכול לאכול הימנה
ואינו יכול לאסרה עליו דלאו כוילה דנותן הוא אלל גם דמומחן:
ה"ה

דאי חמי לניהול מיניה דליה קאמר ליה: **ולאפוקי דאי נגזר מיגב.**
לאחור כבר ונתנה לו נגזר במתנה שאני אסור בה הויה ואלל הוא נעלמו לו
נתנו לו או דלמא אע"ג דאי נגזר ליה מיגב אסורה ליה: **לא לאפוקי**
דאי אומניה עליה. למילי מההוא כבר מעיקרא והדר א"ל כבר עול'
דהתם כיון דאומניה עליה קנה חלקו כמה שהוא יכול לאכול הימנה
ואינו יכול לאסרה עליו דלאו כוילה דנותן הוא אלל גם דמומחן:
ה"ה

לא מעל לפי שאל וכו' כי אדם ולא יתה מרשות הקדש דהא לא נתמין לטות בה אלל לאצור בניו נעלה וכו' נמי
לא וכו' כי למירי ההגביה מילא לתמירי לא קנה חזירו ולימיר נמי קנה הלא לא קנה משום דאסורה לא נעלה ליה
דליקט ויהי נמי אם נעלה לטות בה לאחר או לטות בה מיר לבניו אלל אורחא דמילתא נקט דכל עמל האדם לבניו
והקשה ה"ר אליעזר ממירי מאי נקט נקט כבר של הפקר נעלה היתה לפניו כבר של הפקר ופי' בשם ה"ר יצחק שהכבר
של הפקר היתה רחוקה ממנו הרבה ואין אדם שמין לה שיוכל לטות אלא הוא ואחר לכשאזנה בכבר זה מהיה הקדש
והקמ"ל דהל עליה הקדש דכיון דכדו לטות בו דלמחר בפרק אע"פ שיה וזו שמשנתנו לו להשפיענה הקדוש דהקדשה
הואל וידו לפדות: נעלה אלא"ה. ובני המודר ביה מעל דאמירי לטות כמסרתי לרשות: שפ"ה א"י שבת הנאה
שבה. אם יש בה פרוטה כמה שנינו מחזיקין לו טותה שרלה לטות בה לרבה משלם פרוטה וחומשה להקדש:
בכרי עול' ונתנה לו במתנה שבה. או אחר כבר זה אפילו אי יהיה לאחר אסורה לו אם נתנו לאחר שפיעה שומרה דכתיב
(דף מ"ו) לית זה שאני נכנס מת או שמכרו לאחר אסור ויכין דלא אחר זה אם נתנו לאחר שפיעה שומרה דכתיב
לקמן בפרק שאני נכנס מת או שמכרו לאחר מותר ומינעיה ליה אם נתן למיר עמל או הו כחכר דכיון דלמחר כבר
ולא אחר זה דוקא כי אימיה ברשותיה אסור: או ע"ה א"י ושייח ע"ה בהקדש. לעולם אפילו לאחר שנתנה לו:
א"ל פשיטא אע"ג דיהיה ליה במתנה אסור דעול' לעולם משמע: אלא כבר אלא"ה כיון דאפילו נמה במתנה
אסור. לשון כבר דמשמע כל זמן שהוא שלי דוקא: לאפוקי דאי נגזר נגזר. בתמיה שאל נגזר מתני שומרת לו לפי
שעתה מרשותו ולא נתנה לו במתנה ומ"ס מההיא שעתא דרבות נגזר א"ל קל למירי נמי נתנו לו במתנה כך פירש
ה"ר אליעזר ממירי ולא נראה דאי לא נתיישא ממנו אכתי לא נפיק מרשותיה ואסורה לו ואי נתיישא ממנו הו כמו
נתנה לאחר אלל הכי קאמר ע"כ לאפוקי דאזננה מנגזר שהיה מותר בתמיה הא לא נפק מרשותיה כל זמן שלל נתיישא
ממנה אלל ע"כ למעשה נתנה לו במתנה והויה מיה לנשיי למעשה אם נתנה לתמיה: **אמר ליה לאפוקי דאומניה עוליה.**
שאל מומחן לאכיל עמי ויהי כבר מותר למיטא על השלחן ואחר כבר עול' ואם אחר כבר היה משעל לו הככרות
שכניה אחי הא דלמחר כבר דדוקא כבר שלמיטא אסר עליו ויש פסריס גורסין אי נמי דאומניה עוליה ולאפוקי דאזננה
למירי ואלל ככרי לאפוקי מאי לאפוקי מאי דהיכי במתנה אסור דאי לא ככרי עול' לאפוקי מאי דהיכי במתנה אסור היינו דוקא כשהכבר מותר
לפיקס דלמחר ככרי מאי לאפוקי מאי דהיכי במתנה אסור דאי לא ככרי עול' לאפוקי מאי דהיכי במתנה אסור היינו דוקא כשהכבר מותר
אין כי אם הנאה אכילה ומתנתה המודר לא לאכלה אלא כי יתנה לו המיר ומשיי דאי נגזר מנגזר שאל נגזר לו ככר אסור המיר לטות ממנו אי נמי דאומניה עוליה לענין זה חל עליו האסור שאסור להמיר עליו שחיד כשהמיר עליו

